

Boekverslag Scholieren.com

Mariken van Nieumeghen door Onbekend

anoniem

Marike van Nieumeghen

A. Verwachting en eerste reactie

Het boek viel me best mee, toen ik het net uit had, ik had verwacht dat het lastiger en saaier was. En omdat het ook maar uit 63 bladzijdes bestaat is het goed te doen, zelfs voor de leek die nog nooit in aanraking is gekomen met middeleeuwse literatuur.

Win een weekend Breda met 3 vrienden en...

ontdek de leukste studentenstad van het zuiden!

KLIK HIER →

OPEN DAG 7 november a.s.

Aangeboden door: **NHTV** internationaal hoger onderwijs Breda

een weekend Breda met 3 vrienden en...
Ontdek de leukste stad van het zuiden!
Aangeboden door:
NHTV Internationaal hoger onderwijs Breda
OPEN DAG 7 november a.s.

scholieren
.com

Er waren een paar dingen die me wel aanspraken, één van die dingen is, dat je door het boek te lezen een beetje een beeld krijgt van de middeleeuwse samenleving. Een aspect wat tegen viel was het feit dat het allemaal nogal voorspelbaar was. In de literatuurlessen over de middeleeuwen werd benadrukt dat vergeving en zonde belangrijke thema's waren in de middeleeuwse geestelijke literatuur, en dit boek volgt precies die richtlijnen. Ik vond het wel leuk om zo'n bekend boek te hebben gelezen, zodat je ook eindelijk zelf een idee kan vormen over bekende boeken. Het blijft toch wel een beetje vreemd om voor mensen uit deze tijd boeken van zo lang geleden te lezen, het is wennen, en daarom kan ik ook niet goed beoordelen of het nou een goed boek is, want met de criteria die op moderne boeken worden toegepast zijn hierbij niet van belang.

B. Beknopte samenvatting en analyse

Samenvatting

Het verhaal van Marike van Nieumeghen begint, wanneer Marike op weg is naar haar Moeie (tante?) omdat ze boodschappen moet doen in de stad. Wanneer haar Moeie haar wegstuurt wanneer Marike op zoek is naar een slaapplek voor de nacht, is ze radeloos, en welwillend met de duivel mee te gaan wanneer deze op haar pad komt, in de vorm van Moenen met het ene oog. Hij belooft haar de vrije konsten te leren, wanneer ze met hem meegaat, op voorwaarde dat ze haar naam verandert in Emmeke; Marike doet hem te veel aan Maria denken. 7 jaar leeft Marike met de duivel 'in zonde', totdat ze besluit haar oom, waarbij ze vroeger woonde, weer te willen zien en met de duivel naar Nijmegen vertrekt. Hier ziet ze op straat een opvoering van een toneelstuk over gods genade, waarna ze berouw krijgt voor haar daden. De duivel wil haar koste wat kost behouden, hij voert haar de lucht in, en laat haar van hoog naar beneden vallen om haar zondige ziel zo mee te kunnen nemen naar de hel. Marike overleeft wonderbaarlijk genoeg de val, mede doordat haar oom voor haar bad. Ze wil, nu ze eindelijk van de duivel is verlost, vergeving voor haar zonden, en reist na lang zoeken met haar oom naar de paus toe. Als straf voor haar zonden krijgt Emmeke, die nu weer Marike heet, drie ringen om, één om haar nek, en twee rondom haar bovenarmen. Deze moet ze dragen totdat ze er vanzelf af vallen, op dat moment zijn haar zonden haar vergeven. Marike gaat het klooster weer in om boete te doen, en na een aantal jaren vallen haar ringen af, en is alles haar eindelijk vergeven.

Analyse

Personages

De hoofdpersoon in het verhaal is Marike, een meisje wat ongeveer zestien moet zijn denk ik. Je komt niet zo heel veel over haar te weten, omdat dit boek nou eenmaal eigenlijk niet gaat over Marike en haar karakterontwikkeling, maar de barhartigheid van God. Ook werd in de middeleeuwen waarschijnlijk minder aandacht besteed aan karakters, werden deze niet zoveel beschreven als nu gebeurd, en waren de meeste personages meer types die stonden voor verschillende groepen uit de samenleving. Marike is een braaf meisje, wat bij haar oom woont, ze is gevoelig voor haar tantes woorden. Haar tante suggereert namelijk dat Marike een hoer zou zijn, en wil haar niet een nacht in haar huis laten slapen. Hierna loop Marike buiten even rond, en wanneer ze bij een struik zit te huilen, en om hulp roept, het maakt haar op dat moment niet uit van wie, de god of de duivel, alles is ze bereid aan te nemen, komt de duivel bij haar. Het feit dat ze is geïnteresseerd in het leren van de vrije kunsten, toont aan dat ze ambitieus is; in de middeleeuwen was het absoluut niet gebruikelijk voor vrouwen om die kunsten te beheersen.

Marike is, ook al roept ze de duivel aan, behoorlijk gelovig, zelfs wanneer ze bij Moenen, de duivel, is blijft ze tot Maria bidden. Marike is de enige persoon uit het boek die enige karakterontwikkeling doormaakt; eerst is ze goed, dan wordt ze tot het kwaad verleid, en daarna krijgt ze weer berouw. Ze is dus diep van binnen geen slecht mens.

Een ander belangrijk personage is Moenen. Hij symboliseert de duivel, wat je kan afleiden aan het feit dat hij maar één oog heeft, een kenmerk in de middeleeuwse literatuur is dat de duivel erin voorkomt in mensengedaante, maar met een gebrek, in dit geval het feit dat hij maar één oog heeft. Je komt over hem weinig te weten, maar dat hoeft ook eigenlijk niet in dit verhaal, hij staat voor de duivel, en die is slecht; verder hoeft je niks over hem te weten.

God symboliseert in het boek het tegenovergestelde van de duivel; namelijk het goede. Dit is te zien aan het feit dat hij vergeving schenkt aan Marike. Net als de duivel is het dus een flat-character, en is de belangrijkste eigenschap goedheid en barmhartigheid. De paus valt eigenlijk ook onder 'het goede' ; hij heeft in het boek de zelfde functie als god.

Bijpersonen die nog in het boek voorkomen Moeie en Ghijsbrecht, die erg belangrijk zijn voor de ontwikkeling van het verhaal. Moeie is met haar gemene opmerkingen eigenlijk indirect verantwoordelijk voor het feit dat Marike op het slechte pad beland, en Ghijsbrecht is degene die er medeverantwoordelijk voor is

dat ze weer op het goede pad komt. Ghijsbrecht is een goede man, die goed eindigt, en Moeie is niet goed, en eindigt ook niet goed; ze pleegt namelijk zelfmoord.

Thema's en motieven waren erg belangrijk in boeken uit de middeleeuwen; meestal zijn de thema's ook een beetje hetzelfde. In de geestelijke literatuur hebben alle boeken natuurlijk een religieus tintje, wat er meestal op neerkomt dat Gods goedheid benadrukt wordt. In dit boek is vergeving en zonde het belangrijkste thema. Marike ontvang van God vergeving, hoe erg haar zonden ook zijn geweest, als je maar berouw toont kan alles je vergeven worden, is het idee.

Motieven

Terugkerende motieven zijn de goedheid van god, en de slechtheid van de duivel.

Perspectief en verteller

Marike is een toneelstuk, met stukken proza die worden verteld door een alwetende verteller. Maar het grootste deel van de tekst bestaat uit dialoog, Marike en Moenen zijn het meest aan het woord.

Tijd en ruimte

Er wordt weinig met tijd gedaan in het boek, ik denk ook dat dit in de tijd van het verhaal(+/- 1500) nog niet gebruikelijk was. Het verhaal volgt Marike aan het begin op weg naar Nieumeghen. Er zit een tijdsverdichting wanneer Marike zeven jaar met de duivel leeft, hier wordt kort over verteld, maar verder niet op in gegaan. Nadat Marike breekt met de duivel treedt er weer tijdsverdichting op, over de rest van Marikes leven wordt ook niet diep ingegaan.

De plekken waar het verhaal zich afspeelt zijn Nijmegen, Antwerpen, Venlo en Maastricht, waar ze in het klooster gaat.

Stijl

Omdat het natuurlijk een toneelstuk is, heeft dit boek een vrij opvallende stijl. Het bestaat uit eerst een proloog, en dan 12 hoofdstukken, die allemaal beginnen met 'Hoe'. De hoofdstukken bestaan uit dialoog, die ingeleid worden door kleine stukjes proza. Het dialoog is in parenrijm, dit was makkelijk te onthouden voor de vertellers.

Het boek is in het middelnederlands geschreven, de taal van de late middeleeuwen, die nog naamvallen kende, en later is hieruit het Nederlands ontstaan.

C. Verwerkingsopdracht.

F: literatuurgeschiedenis, opdracht 31.

a. De middeleeuwse samenleving was theocentrisch, dat wil zeggen dat God en godsdienst centraal stonden. Spelen God en godsdienst ook een (belangrijke) rol in het werk dat jij hebt gelezen? Leg je antwoord uit.

God en godsdienst spelen wel degelijk een zeer belangrijke rol in het boek wat ik heb gelezen, Marike van Nieumeghen. Dit is namelijk een geestelijk middeleeuws toneelstuk, wat, de naam zegt het al, een geestelijk werk is. Centraal in het boek staat de vergeving van god, een belangrijk thema in de middeleeuwen. Er gebeurt een wonder, namelijk dat God de zondige mens zijn genade schenkt. Het boek heeft ook een geestelijke moraal, namelijk dat je altijd vergeving voor je zonden kunt krijgen, als je maar oprecht berouw hebt, en boete doet.

b. Hoort het werk dat jij gelezen hebt bij een bepaalde stand (bijvoorbeeld de adel, de geestelijken of de burgers)?

Waarschijnlijk hoorde Marike bij de geestelijken, haar oom was priester, en later ging ze ook zelf het klooster in. De geestelijken uit de middeleeuwen zelf moesten niet veel hebben van het geestelijk toneel, het mocht niet meer in de kerk opgevoerd worden, en werd dus op pleinen etc. gespeeld.

c. Is het werk anoniem verschenen, of weet je wie de schrijver is?

Het is niet bekend wie het werk heeft geschreven, zoals in de middeleeuwen vaak het geval was.

d. Tot welk genre behoort het werk? Leg uit welke kenmerken van dit genre zoals beschreven op pagina 93 t/m 96 van het basisboek, je in het boek terugvindt.

Het boek behoort, zoals al eerder gezegd, tot het geestelijk middeleeuws toneel. Preciezer getypeerd behoort het tot de mirakelspelen. Verleiding, zonde en vergeving zijn belangrijke thema's; de duivel komt voor met een verminking, ook een veelvoorkomend feit in geestelijk werk uit de middeleeuwen. Het feit dat er wonderen in het boek voorkomen is typerend voor mirakelspelen, in het boek staat letterlijk: 'Toneelstukken waarin een wonder gebeurt. Het grootste wonder is dat God de zondige mens (uiteindelijk) zijn genade schenkt. Dit is nou precies wat in het boek Marike gebeurt, in de vorm van de ringen die van haar hals en armen afvallen. Hiernaast komt er nog een ander wonder in voor, Marike wordt hoog de lucht in gevoerd door de duivel, maar overleeft haar val.

D. Eindoordeel en evaluatie

Het boek Marike heb ik niet met veel plezier gelezen, maar het is wel goed geweest om een beeld te krijgen van de middeleeuwen. Het verhaal is natuurlijk wel mooi, hoe aan het eind alles goed komt, maar ook een beetje voorspelbaar, de voorspelbaarheid vind ik dan ook een nadeel aan het boek. Maar dit valt de schrijver/schrijfster niet te verwijten, het is natuurlijk volgens de norm van de

middeleeuwen geschreven. Een ding wat ik wel leuk vond aan het boek, is hoe de duivel beschreven wordt, het feit dat hij maar één oog heeft. Al met al is het geen onderhoudend spannend boek, maar wel een boek wat goed is voor je ontwikkeling.